

C-930/19. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2019. december 20.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Conseil du contentieux des étrangers (Belgium)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. december 13.

Felperes:

X

Alperes:

État belge

A jogvita tárgya és az alapul szolgáló tények

- 1 X algériai állampolgár 2010. szeptember 26-án Algírban (Algéria) összeházasodott S.K. francia állampolgárral. X 2012. február 22-én érkezett belga területre, hogy csatlakozzon a Belgiumban tartózkodási jogosultsággal rendelkező házastársához. X-nek kiadták az európai uniós polgár családtagjának járó tartózkodási engedélyt.
- 2 Az X–S.K. házaspárnak egy gyermeke van.
- 3 Közel öt év házasság és két év belgiumi együttélést követően X a házastársától elszenvedett erőszak áldozataként (sértés, fizikai bántalmazás, életveszélyes fenyegetés) kénytelen volt elhagyni a közös otthont. X 2015. május 22-én különköltözött feleségétől és lányától. Azóta sem élnek együtt. S.K. 2015. szeptember 10. óta Franciaországban tartózkodik közös gyermekükkel.
- 4 2017. december 14-én az alperes megvonta X tartózkodási jogosultságát. Előadja, hogy X minden bizonnyal „rendkívül nehéz helyzetben” volt (a családon belüli erőszakra tekintettel). Ugyanakkor hozzáfűzi, hogy X nem igazolja, hogy olyan

saját megélhetési eszközökkel rendelkezne, amelyek révén nem szorul szociális segélyre – ahogyan azt a belga szabályozás feltételül szabja.

- 5 2018. január 26-án X e határozat megsemmisítése iránt keresetet nyújtott be a Conseil du contentieux des étrangers (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) előtt.

2. A szóban forgó uniós jogi rendelkezések

Az Európai Unió Alapjogi Chartája

- 6 A 20. cikk így rendelkezik:

„A törvény előtti egyenlőség

A törvény előtt mindenki egyenlő.”

- 7 A 21. cikk így rendelkezik:

„A megkülönböztetés tilalma

(1) Tilos minden megkülönböztetés, így különösen a nem, faj, szín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés.

(2) A Szerződések alkalmazási körében és az azokban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül, tilos az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés.”

A családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv

- 8 A 15. cikk így rendelkezik:

„(1) Legkésőbb ötéves tartózkodás után, továbbá feltéve, hogy a családtag számára családegyesítésen kívüli ok alapján nem adták meg a tartózkodási engedélyt, a házastárs vagy az élettárs, továbbá a nagykorúságát elért gyermek – szükség esetén – kérelemre önálló, a családegyesítő tartózkodási engedélyétől független tartózkodási engedélyre jogosult.

A tagállamok korlátozhatják a házastárs vagy az élettárs számára az első albekezdésben említett tartózkodási engedély megadását a családi kapcsolat felbomlása esetén.

(2) A tagállamok önálló tartózkodási engedélyt adhatnak meg a 4. cikk (2) bekezdésében említett első fokú, egyenes ági felmenő rokonok vagy a felnőtt, nem házas gyermekek számára.

(3) Megözvegyülés, válás, különélés vagy az egyenes ági felmenő vagy lemenő első fokú rokonok halála esetében – szükség esetén – kérelemre önálló tartózkodási engedély adható meg a családdegyesítés jogcímén beutazott személyek számára. A tagállamok különösen nehéz körülmények esetére az önálló tartózkodási engedély megadását biztosító rendelkezéseket állapítanak meg.

(4) A nemzeti jog állapítja meg az önálló tartózkodási engedély megadására és időtartamára vonatkozó feltételeket.”

Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv

9 A 13. cikk így rendelkezik:

„A családtagok tartózkodási jogának megtartása válás, a házasság érvénytelenítése vagy a regisztrált élettársi kapcsolat megszüntetése esetén

(1) [...]

(2) A második albekezdés sérelme nélkül a válás, az uniós polgár házasságának érvénytelenítése vagy a 2. cikk 2. b) pontjában említett regisztrált élettársi kapcsolatának megszüntetése nem érinti azon családtagjainak tartózkodási jogát, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, ha:

[...]

c) ezt olyan különlegesen bonyolult körülmények indokolják, mint a házasság vagy regisztrált élettársi kapcsolat fennállása alatti családon belüli erőszak áldozatává válás; vagy

[...]

A huzamos tartózkodási jog elnyeréséig az érintett személyek tartózkodási joga továbbra is attól a követelménytől függ, hogy bizonyítani tudják, hogy munkavállalók vagy önálló vállalkozók, vagy elegendő forrással rendelkeznek önmaguk és családtagjaik számára ahhoz, hogy ne jelentsenek terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére tartózkodásuk ideje alatt, és teljes körű egészségbiztosítással rendelkeznek a fogadó tagállamban, vagy a fogadó tagállamban már beilleszkedett olyan család tagjai, amelynek egyik tagja megfelel ezeknek a feltételeknek. [...].”

3. A felek álláspontja

3.1. X

- 10 X azt kifogásolja, hogy egy harmadik ország korlátlan tartózkodási jogosultsággal rendelkező állampolgárának házastársához képest – egy uniós polgár házastársaként – indokolatlanul részesül egyenlőtlen bánásmódban, különösen ebben a helyzetben, hogy az életközösség családon belüli erőszak következtében szűnt meg.
- 11 A tartózkodáshoz való jogának fenntartása ugyanis lényegében attól függ, hogy dolgozik-e, illetve elegendő forrással rendelkezik-e, míg harmadik ország korlátlan tartózkodási jogosultsággal rendelkező állampolgárának házastársa esetében ez nem feltétele ugyanezen jogosultságnak.
- 12 X arra hivatkozik, hogy e hátrányos megkülönböztetés többek között a Charta 20. és 21. cikkébe ütközik.

3.2. Az alperes

- 13 A jelen ügyben a felperes nem bizonyítja, hogy (uniós polgár családtagjaként) helyzete összehasonlítható lenne harmadik ország korlátlan tartózkodási jogosultsággal rendelkező állampolgárának családtagjával.
- 14 Az uniós polgárok helyzete nem hasonlítható össze harmadik állam állampolgáráival. Ugyanez érvényes a (volt) családtagjaik helyzetére is.
- 15 Még ha az összevetett kategóriák hasonlóságát feltételeznénk is – amiről nincs szó –, a felperes által hivatkozott eltérő bánásmód objektív kritériumon alapul, így nem tekinthető aránytalannak.
- 16 A forrásra vonatkozó feltételt előíró, kifogásolt jogszabályi rendelkezés ugyanis a 2004/38 irányelv rendelkezéseit, konkrétan annak 13. cikkét ülteti át a belső jogba.
- 17 Egyébiránt, ami a hátrányos megkülönböztetés tilalmának a Charta 21. cikkében rögzített elvét illeti, e cikk (2) bekezdése megfelel az EUMSZ 18. cikk első bekezdésének (korábban EK 12. cikk) (lásd az Alapjogi Chartához fűzött magyarázatokat [HL 2007. C 303., 2. o.]). Márpedig a Bíróság kimondta, hogy „[e] rendelkezés [...] nem alkalmazható azonban a tagállamok és harmadik államok állampolgárai közötti esetlegesen eltérő bánásmód esetére” (2009. június 4-i Vatsouras és Koupatantze ítélet, C-22/08 és C-23/08, EU:C:2009:344, 52. pont). Ebből következik, hogy a Charta 21. cikkének (2) bekezdése csak azokra a helyzetekre alkalmazható, amikor valamely tagállam állampolgára – kizárólag állampolgársága alapján – egy másik tagállam állampolgárához képest hátrányosan megkülönböztető bánásmódban részesül, amely helyzet a jelen

esetben nem áll fenn. A jelen ügyben tehát nem állapítható meg hátrányos megkülönböztetés a Charta 21. cikke szempontjából.

4. A Conseil du contentieux des étrangers (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) értékelése

- 18 A Conseil du contentieux des étrangers (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) megállapítja, hogy azok a családtagok, akik családon belüli erőszak áldozatai, valóban eltérő bánásmódban részesülnek attól függően, hogy család egyesítésük uniós polgárral vagy belgiumi tartózkodásra jogosult harmadik országbeli állampolgárral jött létre.
- 19 Igaz, hogy a tartózkodáshoz való jog mindkét esetben fennmarad, ha az életközösség erőszakos cselekmények miatt szakad meg, azonban – szemben az uniós polgár családtagjával – a harmadik országbeli állampolgár azon családtagjának, aki az erőszakos cselekmények áldozata, csupán ezen erőszakos cselekményekre vonatkozóan kell bizonyítékkal szolgálnia.
- 20 A Cour Constitutionnelle de Belgique (alkotmánybíróság, Belgium) már korábban kimondta, hogy ugyanez a hátrányos megkülönböztetés egy belga állampolgár és egy harmadik országbeli állampolgár családtagjai között nem igazolható, azonban hangsúlyozta, hogy a szóban forgó rendelkezések „olyan belga állampolgár családtagjaira alkalmazhatók csak, aki nem élt a szabad mozgáshoz való jogával. Ez esetben a belga állampolgár családtagjaira alkalmazott [törvényi] feltételek nem a 2004/38/EK irányelv átültetéséből fakadnak, hanem a jogalkotó autonóm döntésén alapulnak.” (2019. február 7-i 17/2019 ítélet)
- 21 A jelen ügyben az alperes egy irányelvben előírt rendelkezést átültető törvényi rendelkezést alkalmazott (a 2004/38/EK irányelv 13. cikkének (2) bekezdése). E rendszer eltér attól, amelyet egy másik irányelv a harmadik országok állampolgárainak családtagjaira vonatkozóan állapít meg (a 2003/86/EK irányelv 15. cikke).
- 22 A Bíróság következetes ítélkezési gyakorlata szerint a nemzeti bíróságoknak nincs hatáskörük dönteni az uniós jogi aktusok jogellenességéről (1987. október 22-i Foto-Frost ítélet, 314/85, EU:C:1987:452, 15. pont). Következésképpen a bíróság elengedhetetlennek véli, hogy az uniós jogalkotó által két különböző uniós jogi eszköz révén a családtagok két csoportjának vonatkozásában alkalmazott eltérő bánásmódból eredő hátrányos megkülönböztetés kérdésében megkeresse a Bíróságot.
- 23 Valamennyi uniós jogi aktus esetében lehetségesnek kell lennie a Charta 20. és 21. cikkében lefektetett elvek, az egyenlő bánásmód, illetve a hátrányos megkülönböztetés tilalma alapján történő vizsgálatnak. Ha az ezen elvekkel összhangban álló értelmezés nem lehetséges, az ilyen aktust érvénytelennek kell nyilvánítani, és az azt átültető nemzeti rendelkezések alkalmazásától el kell tekinteni.

- 24 Végül, az alperes által a Charta 21. cikkének alkalmazásával kapcsolatban kifejtett érvelést illetően (lásd a 17. pontot), a bíróság úgy véli, hogy annak megválaszolására nincs szükség, mivel a Bíróság dönt majd arról, hogy a jelen ügyre a Charta 20. cikke vagy 21. cikkének (1) illetve (2) bekezdése alkalmazandó-e.
- 25 A fentiekre tekintettel a bíróság úgy véli, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel kell fordulnia a Bírósághoz azzal kapcsolatban, hogy a Charta 20. és 21. cikkével összhangban áll-e az, hogy a 2004/38/EK irányelv 13. cikkének (2) bekezdése egy kiegészítő általános feltételt rögzít, és ebből következően azzal kapcsolatban, hogy ez utóbbi uniós jogi rendelkezés érvényes-e.

5. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 26 A Conseil du contentieux des étrangers (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) az EUMSZ 267. cikk alapján a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Sérti-e az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 13. cikkének (2) bekezdése az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. és 21. cikkét, amennyiben úgy rendelkezik, hogy a válás, az uniós polgár házasságának érvénytelenítése vagy a regisztrált élettársi kapcsolatának megszüntetése nem érinti azon családtagjainak tartózkodási jogát, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai – különösen, ha ezt olyan különlegesen bonyolult körülmények indokolják, mint a házasság vagy regisztrált élettársi kapcsolat fennállása alatti családon belüli erőszak áldozatává válás –, de kizárólag azzal a feltétellel, hogy az érdekeltek bizonyítani tudják, hogy munkavállalók vagy önálló vállalkozók, vagy elegendő forrással rendelkeznek önmaguk és családtagjaik számára ahhoz, hogy ne jelentsenek terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére tartózkodásuk ideje alatt, és teljes körű egészségbiztosítással rendelkeznek a fogadó tagállamban, vagy a fogadó tagállamban már beilleszkedett olyan család tagjai, amelynek egyik tagja megfelel ezeknek a feltételeknek, míg a családdegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv 15. cikkének (3) bekezdése, amely ugyanezen lehetőséget biztosítja, a tartózkodási jog fenntartását nem teszi ez utóbbi feltételtől függővé?”